

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	VALUE - Vastuullisuutta liiketoimintaan ja arvoketjuihin
Hakemusnumero	R-01343
Valintakokouksen päivämäärä	24.4.2024
Hakijan virallinen nimi	Oulun kaupunki
Osatoteuttajat	Oulun Ammattikorkeakoulu Oy
Toimintalinja	7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi
Erityistavoite	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Alkamispäivämäärä	1.9.2024
Päätymispäivämäärä	30.6.2027
Käsittelijä	Sonja Kuvaja

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Hanke pohjautuu elinkeinoelämän tunnistettuun tarpeeseen vahvistaa yritys vastuun osaamista muutos-
paineen alla olevissa pk-yritysten arvoketjuissa Pohjois-Pohjanmaalla, erityisesti turvealalla ja siihen liit-
tyvässä liiketoiminnassa. EU-lainsäädännön myötä vastuullisuusvaatimukset lisääntyvät. Yritykset tarvit-
sevat tukea vihreässä siirtymässä siihen, miten ilmastoa kuormittavat liiketoiminnat voidaan uudistaa tai
päivittää ajan vaatimuksia vastaavasti kohti kestävämpiä vaihtoehtoja. Tällaista tarvetta esiintyy mm. tur-
vealalla ja muilla energia-aloilla sekä kuljetusalalla. Hanke vastaa näihin tarpeisiin erityisesti turvealaan
liittyvissä pk-yritysten arvoketjuissa. Hanke toteuttaa käytännön toimin alueellisia ja paikallisia vihreää
siirtymää ja yritysten muutoskyvykkyyttä tukevia toimenpiteitä.

Hanke tukee yritys vastuun, kestävä kehityksen, muutoskyvykkyyden ja ilmasto viisauden kehittämistä
kolmessa arvoketjussa. Vastuullisuuden kehittämisen olennaiset haasteet liiketoiminnassa vaihtelevat
toimialoittain, yritysten koon, toimintatapojen ja arvoketjuun sijoittumisen mukaan. Tästä syystä VALUE-
hanke tukee vastuullisuuden kehittämistä yrityksissä järjestämällä valmennuskokonaisuuden, jossa arvo-
ketjuissa toimivien yritysten osallistuvat henkilöt saavat osaamista ja tukea vastuullisuus työkalujen käyt-
töön ottoon. Valmennuksissa laadittavat konkreettiset vastuullisuuden kehittämissuunnitelmat huomioi-
vat yrityksen koko toimintaympäristön ja sen kehittymisen tulevaisuudessa. Suunnitelmissa huomioidaan
yritykseen kohdistuvat yleiset ja erityiset vastuullisuusvaatimukset. Hankkeen yhteistyökumppanina toi-
mii YK:n yritys vastuun verkostoon kuuluva UN Global Compact Finland, jonka kehittämää olennaisuusana-
lyysityökalua pilotoidaan hankkeen valmennuksessa. Pk-yritysten vastuullisuus työöhön suunnattu olennai-
suusanalyysityökalu tulee olemaan maksuton ja avoimesti kaikkien saatavilla. Hankkeessa saatua tietoa
erilaisten arvoketjujen pk-yritysten vastuullisuusosaamisen tarpeista hyödynnetään avoimien ja osallistu-
jille maksuttomien koulutus pakettien suunnittelussa. Koulutus paketteja tullaan tarjoamaan hankkeen
jälkeen kiinnostuneille koulutusasteesta riippumatta. Lisäksi hankkeen toimenpiteiden muodostama

kokonaisuus arvoketjujen vastuullisuusvaatimusten selvittämisestä ja niihin vastaamisesta mallinnetaan ja sitä voidaan soveltaa muihin arvoketjuihin hankkeen jälkeen.

Hankkeen tuloksena yritykset saavat ymmärrystä vastuullisuuden mittareista erityisesti hiilineutraaliu-teen liittyen, konkreettisista kehittämisaskeleista sekä vastuullisuuden avaamista strategisista liiketoi- mintamahdollisuuksista ja sopeutumisesta ilmastonmuutokseen. Myös muut osallistujat saavat syvällistä osaamista yritys vastuun työkaluista sekä toimialakohtaisista erityisvaatimuksista arvoketjukohtaisissa ja kaikille avoimissa valmennuksissa. Muut osallistujat, kuten työttömät, nuoret, sekä muutospaineen alla olevilla toimialoilla urasiirtymiä etsivät alanvaihtajat, kehittävät valmennuksissa työllistymisvalmiuksiaan, sillä vastuullisuusasiantuntijoiden tarve liiketoiminnassa kasvaa ja vastuullisuusosaajille on työelämässä kysyntää kasvavien vastuullisuusvaatimusten lisääntyessä. Hankkeen tuloksena pitkällä aikavälillä yritys- ten avainhenkilöiden vahvistuneen osaamisen avulla yritykset pystyvät paremmin vastaamaan toimialo- jen muutospaineisiin ja uudistamaan toimintaansa kohti hiilineutraaliutta, ottamaan käyttöön uusia toi- mintatapoja ja teknologiaa, sekä kehittämään uusia tuotteita ja palveluja ja siten vahvistamaan innovaa- tiokyvykkyyttään. Siten hanke vahvistaa hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaa- mista Pohjois- Pohjanmaalla.

Hanke auttaa yrityksiä vastaamaan myös kansainvälisen kilpailun vastuullisuusvaatimuksiin ja kansainvä- listymisen edellytyksiin, sekä löytämään mahdollisuuksia käynnistää uutta liiketoimintaa. Liiketoiminta- tai työllistymismahdollisuuksia syntyy myös turpeesta pois siirtymisen seurauksena, esimerkiksi turvesoi- den ennallistamiseen liittyen. Vastuullisuusnäkökulmat edellyttävät uutta osaamista ja avaavat liiketoi- mintamahdollisuuksia myös logistiikka- ja kuljetusalalla.

Kohderyhmä:

160 osallistujaa kaikista kohderyhmistä, joista työssä olevia (ml. yrittäjät) 85 hlöä, koulutuksessa olevia 60 hlöä, työttömiä 13 hlöä ja työmarkkinoiden ulkopuolella 2 hlöä. Osallistujista 18–29-vuotiaita 60 hen- kilöä. Osallistuvia yrityksiä 40 kpl.

- Pääsääntöisesti turvealaan liittyvissä arververkostoissa toimivat yrittäjät, yritysten avainhenkilöt ja muu henkilöstö. Turvealaan liittyviä arververkostoja on esim. energia- ja kuljetusalalla.
- Muut yrittäjät, yritysten avainhenkilöt ja työntekijät, jotka haluavat parantaa liiketoiminnan vas- tuullisuutta.
- Liiketoiminnan uudelleen suuntaamista suunnittelevat yrittäjät sekä yritystoimintaa suunnittele- vat henkilöt.
- Valmennuksesta hyötyvät myös turvesektorilta ja muilta muutoksen kohteena olevilta toimi- aloilta työttömäksi jääneet työttömät tai urasiirtymiä etsivät työnhakijat (nuoret, alanvaihtajat), yritystoimintaa suunnittelevat henkilöt ja muut yrittäjät.

Toimenpiteet:

Työpaketti 1: Arvoketjujen kehittämistarpeiden määrittely ja yhteinen valmennus

Hankkeesta viestitään kohdealojen yrityksille BO:n ja OAMK:n yritys yhteistyökanavien ja verkostojen kautta. Sovitaan yhteistyöstä kolmen kohderyhmää edustavan alan arvoketjun yritysten kanssa. Määritel- lään yhteyshenkilö jokaiselle arvoketjulle. Projektipäällikkö ja projektikoordinaattori kokoavat yrityksistä 3 ryhmää arvoketjukohtaiseen työskentelyyn. Työpaketissa suunnitellaan valmennus, jossa määritellään osallistuvien yritysten kehittämistarpeet. Jotta valmennuksen sisältö vastaa yritysten tarpeita, kootaan ensin tieto osallistujien vastuullisuustavoitteista, nykyisestä vastuullisuusosaamisesta ja aiemmin tunnis- tetuista kehittämistarpeista toteuttamalla verkkokysely ja työpaja.

Verkkokyselyn jälkeen toteutetaan arvoketjuille lähitoteutuksena yhteinen työpajatyöskentely (1 pv), jossa työstetään kullekin arvoketjulle PESTEL-analyysit, joilla kartoitetaan toimintaympäristön vastuullisuusvaatimuksia nykyhetkellä ja 5 vuoden kuluessa. PESTEL on strateginen työkalu, joka sisältää poliittisen, taloudellisen, sosiaalisen, teknologisen, ympäristön ja lainsäädännön näkökulmat. Ostopalveluna hankitaan ennakoinnin asiantuntija. Näin varmistetaan tulevaisuuden tarkastelun laatu ja luotettavuus.

Verkkokyselyn ja PESTEL-analyysin perustella tunnistetaan yleisiä ja arvoketjukohtaisia kehittämistarpeita, joiden perusteella suunnitellaan kaikille yhteinen valmennus ja arvoketjukohtainen valmennus. Jotta osallistujille saadaan riittävät tiedot vastuullisuudesta arvoketjukohtaista tarkastelua ja yrityksen kehittämissuunnitelman tekemistä varten, projektipäällikkö, asiantuntijaopettaja sekä projektikoordinaattori suunnittelevat kaikille yhteisen valmennuksen. Valmennuksessa järjestetään 3 työpajaa (1pv/paja): ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu sekä taloudellinen vastuu. Työpajojen ohjauksen toteuttavat asiantuntijaopettaja ja projektikoordinaattori. Valmennuksen työpajat ovat avoimia verkkokyselyyn ja PESTEL-työpajaan osallistuneiden lisäksi kaikille kiinnostuneille. Markkinointia toteutetaan kohderyhmille kohdennetusti, mutta myös BO:n ja OAMK:n yleisillä kanavilla, joilla tavoitetaan suurta yleisöä.

Työpaketti 2: Arvoketjukohtaiset valmennukset, yritysten kehittämissuunnitelmien tekeminen

Työpaketissa 1 määriteltyjen osaamistarpeiden pohjalta suunnitellaan arvoketjukohtaiset lähitoteutuksena järjestettävät valmennukset (3 kpl), joiden työpajoissa tarkastellaan arvoketjukohtaisia vastuullisuusvaatimuksia ja osallistujat tekevät ohjatusti yrityskohtaisia kehittämissuunnitelmia. Yksi valmennus koostuu 4 työpajasta (4 pv/paja), joissa jokaisessa käsitellään yhtä kehittämissuunnitelmalle olennaista teemaa ja siihen liittyvää työkalua. Työpajojen teemat ovat seuraavat: olennaisuusanalyysi, sidosryhmä-analyysi, mittaroinnin indikaattoritiedon suunnitelma, sekä strategisten kilpailuetujen analyysi.

Olennaisuusanalyysi on työkalu, jolla varmistetaan vastuullisuustyön kohdistuminen yrityksen liiketoiminnalle olennaisiin asioihin, sidosryhmien odotukset ja koko arvoketju huomioiden. Analyysissä käytetään kaksinkertaista olennaisuutta, jossa huomioidaan sekä yrityksen vaikutukset yhteiskuntaan että yhteiskunnan vaikutukset yritykseen, mm. ilmastonmuutoksen vaikutus yritystoimintaan ja yritystoiminnan vaikutus ympäristöön ja ihmisiin. Osallistujat pilotoivat YK:n Global Compact Finlandin kehittämää avointa olennaisuusanalyysityökalua. Työpajan ohjaavat asiantuntijaopettaja ja Global Compact Finlandin asiantuntija. Sidosryhmäanalyysi auttaa strategisen suunnittelun näkökulmasta yritystä tunnistamaan keskeiset sidosryhmät ja niiden tarpeet. Tietoisuus siitä, miten eri sidosryhmät voivat reagoida päätöksiin, auttaa huomioimaan vastuullistyössä valintojen laajemmat vaikutukset. Riskienhallinnan näkökulmasta se auttaa hallitsemaan riskejä ja konflikteja sekä kehittämään ennakointistrategioita.

Mittaroinnin indikaattoritiedon suunnitelma: Yritysten vastuullisuuden kehittämisen suurimpia haasteita on EU-direktiivien ja sidosryhmien vaatimuksista nousevien vastuullisuusnäkökohtien käytännön mittaointi, joka mahdollistaa myös kehittämistoimien vaikuttavuuden seurannan käytännössä. Ympäristövastuun, hiilijalanjäljen ja luontokadon näkökulmasta mittarointitiedot ovat fyysisiä yksiköitä (mm. kWh, MJ, l, t, kg), jotka eivät lähtökohtaisesti tallennu taloudenhallintajärjestelmiin. Fyysisiä yksilöitä vastaavat ympäristövaikutuskertoimet myös vaihtelevat. Mittarointitiedon rakentaminen vaatii asiantuntijaosaamista ja yhteistyötä eri organisaatioiden kesken.

Strategisten kilpailuetujen analyysi: Vastuullisuuden kehittämisestä avautuvat strategisten kilpailuetujen näkökulmat perustuvat ajantasaisen mittaroinnin rakentamiseen sekä kokemuksiin kehittämistoimenpiteistä. Näin yritykset voivat havaita konkreettisia kilpailuetuja ja kehittämismahdollisuuksia yhä kiristyvien vastuullisuusvaatimusten ja sidosryhmien arvostusten valossa. Myös arvoketjukohtainen valmennus on avoin kaikille kohderyhmille Pohjois-Pohjanmaalla. Valmennusta markkinoidaan kohdennetusti käyttäen BO:n ja OAMK:in yhteistyöhankkeita ja muita verkostoja sekä avoimia kanavia.

Työpaketti 3: Yrityskohtainen tuki kehittämissuunnitelman toteuttamiselle. Kohtauttaminen.

Työpaketissa kehittämissuunnitelman tehneille yrityksille tarjotaan yrityskohtaista neuvontaa (max. 30 keskustelua/yht. 120 h). Neuvonta toteutetaan siten, että työpajasarjan jälkeen yrityksillä on mahdollisuus saada kehittämissuunnitelman toteuttamiseen yrityskohtainen aloituskeskustelu (2 h) asiantuntijan kanssa. Toteutetaan myös seurantakeskustelu (2 h) noin 4 kk aloituskeskustelun jälkeen. Asiantuntijatyö tähän hankitaan ostopalveluna. Kehittämissuunnitelmiin sisältyen tuetaan myös yritysten tarpeita sidosryhmätyön ja verkostojen kehittämiseen. Näiden kehittämistä tuetaan järjestämällä 3 avointa verkostoitumistapahtumaa, joissa arvoketjut kehittävät yhdessä ratkaisuja vaativiin vastuullisuusteemoihin. Tapahtumien johdanto-osuus toteutetaan hybriditoteutuksena, työpajaosuus lähitoteutuksena. Verkostotapahtumiin tavoitellaan yhteensä 120 osallistujaa. Tapahtumien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään BO:n tapahtumakonsepteja ja OAMK:n hautomo- ja tapahtumatoimintaa. Tapahtumien järjestämiseen päävastuu on projektikoordinaattorilla.

Työpaketti 4: Hankkeen projektihallinto, viestintä ja tulosten hyödyntäminen

Perustetaan säännöllisesti kokoontuva hankkeen ohjausryhmä ja projektiryhmä. Projektipäällikkö vastaa ohjausryhmän muodostamisesta. Hankkeen hallinnon järjestämisen ja toteuttamisen vastuu on projektipäälliköllä. Hankehenkilöstö suunnittelee ja toteuttaa hankkeen toimenpiteitä ja seuraa tavoitteiden toteutumista ja raportoi ohjausryhmälle projektipäällikön johdolla. Ohjausryhmä ohjaa toimintaa ja sen vaikuttavuutta. Projektiryhmään osallistuu hankehenkilöstön lisäksi henkilöt ACE Clusters ja OIA-klustereiden kehittäminen -hankkeista ja myös muita OIA-organisaatioiden asiantuntijoita. Projektiryhmä verkottuu aktiivisesti muiden aihepiiriin liittyvien toimijoiden ja projektien kanssa synergiaetujen löytämiseksi.

Hankkeen aikana viestitään aktiivisesti ja monikanavaisesti hankkeen toimenpiteistä kohderyhmille. Suurelle yleisölle viestimisen keinoja ovat julkaisut BO:n, OAMK:n ja OIA:n verkkoalustoilla ja verkostoissa. Hankitaan ostopalveluna 3 artikkelia arvoketjuille olennaisista teemoista, keskeisiin toimialajulkaisuihin. Asiantuntijaopettaja ja projektikoordinaattori tuottavat 3 kpl maksuttomia, avoimesti hyödynnettävissä olevia koulutuspaketteja käytetyistä vastuullisuuden kehittämisen työkaluista ja niiden soveltamisesta. Viestinnän toimenpiteiden pääasiallinen suunnittelija ja toteuttaja on projektikoordinaattori. Päävastuu on projektipäälliköllä. Hankkeen toiminnasta ja tuloksista tiedotetaan aktiivisesti myös Oulun innovaatioallianssin strategisten kohdealojen ja niiden alaisten kärkiohjelmien avainhenkilöille.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:		EU + valtio 80 %	334 898 €
1 Palkkakustannukset	263 537 €	Omarahoitus: Kuntarahoitus	39 050 €
Flat rate 40 % kehittäminen	63 820 €	Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus	22 338 €
Flat rate 7 % kehittäminen	12 773 €	Kuntarahoitus	22 336 €
Ostopalvelut	75 500 €		
Matkakustannukset	2 992 €	Hankkeen tukitoimet raportoidaan de minimis -tukena osallistuville yrityksille.	
Nettokustannusarvio	418 622 €		

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	418 622 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	418 622 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	334 898 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva, osaava ja osallistava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 7 erityistavoitetta 7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (16/39) tullakseen rahoitetuksi.

Hanke toteuttaa hyvin erityistavoitteen 7.1. sisältöjä. Hanke edistää yritysten valmiuksia sopeutua ja vaurautua yritysvastuun kasvaviin vaatimuksiin lisäämällä puhdasta siirtymää koskevaa vastuullisuusosaamista. Hankkeen valmennuksesta hyötyvät erityisesti liiketoiminnan uudelleen suuntaamista suunnittelevat tai työttömiksi jääneet turvesektorin ja sen liitännäisalojen toimijat. Valmennuksella yrityksille ja niiden henkilöstölle tarjotaan konkreettisia työkaluja vastuullisuuden kehittämiskohteiden tunnistamiseen ja niihin ratkaisujen löytämiseen. Uutuusarvoa hankkeeseen tuo UN Global Compactin kehittämän olennaisuusanalyysityökalun pilotointi. Hankkeen tuloksena saadaan uutta koulutusmateriaalia vastuullisuuden kehittämisen työkaluista ja niiden soveltamisesta.

Hankkeen toimenpiteet edistävät yritysten uudistumis-, kasvu- ja markkinointivalmiuksia, mikä tukee elinkeinojen monipuolistamista Pohjois-Pohjanmaalla. Hankkeen valmennuksilla tuetaan lisäksi nuorten, työttömien ja alanvaihtajien valmiuksia työllistyä ja tunnistaa vastuullisuusosaamisen myötä uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia. Hanke auttaa vastaamaan alueen työvoimatarpeisiin liiketoiminnan vastuullisuusosaamiseen liittyen. Pohjois-Pohjanmaan oikeudenmukaista siirtymää koskevan suunnitelman mukaisesti hanke edistää yritysten kasvua ja uudistumista sekä turvealalta pois siirtyneiden yritysten liiketoiminnan uudelleen suuntaamista.

Hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022–2025 mukainen; hanke tukee liiketoiminnan uudistamista yritysten vastuullisuusajattelua ja innovointikyvykkyyttä kehittämällä (Muutoskyvykkyiden vahvistaminen yrittäjyydessä ja elinkeinoelämässä, MAKO KT 3 B).

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Eriyisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 16/39 pistettä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 2.2.2024

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino- ja luonnonvara -teemaryhmän kokous 20.2.2024

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 24.4.2024

Pohjois-Pohjanmaan MYR 8.5.2024

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä: **Kyllä** / Ei